

SLOVENSKÁ INŠPEKCIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
Inšpektorát životného prostredia Bratislava
Jeséniova 17, 831 01 BRATISLAVA

RZ č.: 8743-37884/37/2015/Pro

Počet príloh: 3

Správa o environmentálnej kontrole č. 52/2015/Z

vykonanej v prevádzke: **„Farma ošípaných na výkrm, Dolný Štál“**

prevádzkovateľ: **DAN-SLOVAKIA AGRAR, a.s., Nový Dvor, 932 01 Veľký Meder**

Kontrolu vykonali:

Ing. Jozef Prohászka, ved. OIPK
RNDr. Peter Valentovič, PhD., inšpektor

za kontrolovaný subjekt sa kontroly zúčastnil: **Mgr. Andrea Németh – podpredseda predstavenstva**

Jozef Nagy – manažér pre ŽP

Ing. Žigmund Bugár - projektant

Predmetom

správy o bežnej environmentálnej kontrole (ďalej len „správa“), vypracovanej podľa § 34 ods. 10 zákona č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o IPKZ“) je výsledok kontroly zameranej na ochranu znečisťovanie ovzdušia, ktorú vykonala Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava, odbor integrovaného povoľovania a kontroly (ďalej len „inšpekcia“), ako orgán štátneho dozoru podľa § 32 ods. 1 písm. c) zákona o IPKZ a ako odborný kontrolný orgán podľa § 9 ods. 1 písm. a) a § 10 zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa zákona NR SR č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov.

Inšpekcia pre prevádzku „Farma ošípaných na výkrm, Dolný Štál“ (ďalej len „prevádzka“) vydala integrované povolenie rozhodnutím č. 1690/496-OIPK/2006/Kk/371180105 zo dňa 03. 04. 2006, ktoré nadobudlo právoplatnosť 05.05.2006 v znení zmien:

- č. 5029-15486/37/2010/Gaj/371180105/Z1 z 20.05.2010, ktoré nadobudlo právoplatnosť 15.06.2010,
- č. 7344-21947/37/2012/Koz/371180105/Z2 z 03.09.2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť 18.09.2012,
- č. 4065-20284/37/2014/Pro/371180105/Z3 z 11.07.2014, ktoré nadobudlo právoplatnosť 31.07.2014

- č. 4618-18242/37/2015/Pro/371180105/KR-Z4 z 26.06.2015, ktoré nadobudlo právoplatnosť 29.06.2015 (ďalej len „povolenie“).

Dátum vykonania kontroly: od **28.10.2015** do **30.11.2015**

Kontrolované obdobie: od **01.01.2013** do **28.10.2015**

Kontrola bola podľa § 34 ods. 1 zákona o IPKZ zameraná na zisťovanie dodržiavania opatrení na zamedzenie únikov NH₃ podľa prílohy č. 7, kapitoly II., časť F., bod 9., vyhlášky MŽP SR 410/2012 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v platnom znení.

O predmete kontroly bol kontrolovaný subjekt informovaný e-mailom dňa 21.1.2015.

I. Základné údaje o prevádzke a prevádzkovateľovi

Názov prevádzky: **Farma ošípaných na výkrm, Dolný Štál**
Adresa kontrolovanej prevádzky: **930 10 Dolný Štál**

Prevádzkovateľ:
obchodné meno: **DAN-SLOVAKIA AGRAR, a.s.**
sídlo: **Nový Dvor, 932 01 Veľký Meder**
IČO: **36 240 729**
VS: **371180105**

Kategória priemyselnej činnosti:

6.6. Intenzívny chov hydiny alebo ošípaných s miestom pre viac ako

b) 2 000 ks ošípaných nad 30 kg,

c) 750 ks prasníc.

Opis stavu prevádzky v čase kontroly

Kontroly sa na mieste prevádzky dňa 28.10.2015 **za prevádzkovateľa zúčastnili** Mgr. Andrea Németh – podpredseda predstavenstva, Jozef Nagy – manažér pre ŽP, Ing. Béla Bugár - projektant

Chov ošípaných je realizovaný v desiatich objektoch na ustajnenie ošípaných – maštaliach (M), pričom dodávka tekutého krmiva je zabezpečovaná 3 x denne prostredníctvom trubkových dopravníkov z miešarne mokrých krmív (MK), napájanie ošípaných zabezpečujú kolíkové napájačky. Odstraňovanie hnojovice (moč a výkaly ošípaných) je zabezpečené prostredníctvom celoroštovej podlahy, odkiaľ hnojovica prepadá do podroštových priestorov, zvedených do tzv. hnojovicovej kanalizácie (HK) zaústenej do prečerpávacej stanice hnojovice. Z prečerpávacej stanice hnojovice je hnojovica prečerpávaná do 4 nadzemných nádrží na hnojovicu (NH).

Hladina hnojovice v nadzemných nádržiach je prikrytá slamou, čím sa o viac ako 40 % znižujú emisie NH₃ a pachových látok z uskladňovania hnojovice. Odtiaľ je čerpaná do fekálneho vozidla a odvázaná na aplikáciu do pôdy obhospodarovanou spoločnosťou v zmysle hnojného plánu spracovaného podľa zásad správnej poľnohospodárskej praxe. Na zníženie

rozkladného procesu a emisií NH_3 je využívaný separátor na hnojovicu na oddelenie tuhých častí exkrementov. Kŕmenie je realizované komplexnými krmivami s obsahom bioproteínov z vlastnej výroby kŕmnych zmesí.

Princíp technológie zdroja znečisťovania ovzdušia sa zakladá na tvorbe, zhromažďovaní, zachytávaní, manipulácie a povrchovej aplikácie hnoja a hnojovice s obsahom prchavej látky (NH_3) za účelom využitia, organických a anorganických zložiek týchto produktov živočíšnej výroby v rastlinnej výrobe vo vlastných kapacitách.

II. Predložené doklady

1. Oznámenie údajov o množstvách a druhoch znečisťujúcich látok vypustených do ovzdušia za rok 2013, 2014 a výpočet poplatku za veľký a stredný zdroj znečistenia ovzdušia za rok 2013 a 2014 podľa § 4 ods. 1 zákona č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečistenie ovzdušia v znení neskorších predpisov
2. Rozhodnutie o určení výšky poplatku za znečisťovanie ovzdušia v roku 2013 z 20.05.2014 a v roku 2014 z 20.04.2015 (OÚ Dunajská Streda).
3. Plán hnojenia na rok 2015

Ku kontrole boli použité aj nasledovné podklady:

1. Integrované povolenie č. 1690/496-OIPK/2006/Kk/371180105 zo dňa 03. 04. 2006, ktoré nadobudlo právoplatnosť 05.05.2006 v platnom znení.

III. Kontrolné zistenia

Kontrola bola vykonaná v súčinnosti s prílohou č. 7, kapitola II., časť F. vyhlášky a bola zameraná na podmienky prevádzkovania, technológiu a podmienky na dosiahnutie znížovania emisií amoniaku podľa uvedenej prílohy.

Vyhodnotenie integrovaného povolenia podľa vyhlášky:

9.1.2 Ak ide o veľký zdroj znečisťovania ovzdušia, je potrebné obmedzovať emisie amoniaku zavedením nízkoemisných systémov a techník s cieľom dosiahnuť toto zníženie emisií amoniaku:

Proces Zníženie emisií NH_3

Ustajnenie $\geq 20 \%$

Skladovanie hnoja, hnojovice a trusu $\geq 40 \%$

Aplikácia do pôdy $\geq 30 \%$

Zníženie emisií sa posudzuje k emisiám NH_3 z daného procesu bez použitia nízkoemisných techník.

9.1.3 Pri výstavbe veľkých zdrojov je potrebné riešiť obmedzovanie emisií amoniaku komplexne, aby amoniak zachytený v jednom stupni nespôsobil zvýšenie emisií v ďalšom stupni spracúvania hnoja.

9.2 Zásady správnej poľnohospodárskej praxe - opatrenia na obmedzovanie emisií amoniaku z chovu hospodárskych zvierat

Celkové zníženie emisií amoniaku zo živočíšnej výroby možno dosiahnuť aplikáciou nasledujúcich nízkoemisných techník. Dosiahnuté zníženie emisií amoniaku treba pre konkrétny chov hodnotiť individuálne. Hodnoty, aké možno realizáciou predmetnej nízkoemisnej technológie dosiahnuť, sú uvedené vo vestníku.29)

9.2.1 Správna stratégia kŕmenia

Prísun proteínov v krmive musí zodpovedať produkčnej úrovni zvierat, čím sa dosiahne zníženie obsahu nadbytočného dusíka v exkrementoch. Stratégia kŕmenia poskytuje nákladovo najúčinnnejšie možnosti znižovania emisií, nakoľko prináša efekt v každom stupni, kde sa amoniak môže uvoľňovať. Na zníženie nadbytočných dávok proteínov sa odporúča využiť najmä tieto opatrenia:

- a) zloženie krmiva prispôbiť požiadavkám stavu chovných zvierat, napríklad podľa veku a váhy zvierat a štádia chovu,
- b) náhrada časti čerstvej trávy vlákninou s nižším obsahom proteínov, napríklad kukuričnou silážou, senom, slamou a pod.,
- c) vylúčenie intenzívneho hnojenia trávnych porastov určených na skrmovanie,
- d) zvýšenie podielu pasenia,
- e) primiešavanie biotechnologických prípravkov do krmiva.

9.2.2 Ustajnenie zvierat

9.2.2.1 Opatrenia pre ošipárne

Opatrenia pre ošipárne s produkciou hnojovice sú najmä:

Pri výstavbe stacionárnych zdrojov

- a) riešenie podláh ako čiastočne roštové, najviac do 50 % plochy,
- b) zmenšenie plochy exponovanej hnojovicou pod roštami, napríklad kanálikmi so zúženou plochou povrchu a zošíkmenými stenami,
- c) prekrytie alebo zmenšenie voľného povrchu hnojovice v zberných kanáloch,
- d) zlepšenie návykov zvierat a riešenia výbehov.

Opatrenia pre ošipárne so slamenou podstielkou sú najmä:

- a) pravidelná výmena podstielky, zabezpečenie suchého ležoviska,
- b) predchádzanie vlhkosti - zabezpečenie žľabov a napájadiel proti voľnému úniku vody.

9.2.3 Skladovanie organických hnojív

9.2.3.1 Skladovanie hnojovice a iných tekutých organických hnojív

Pri skladovaní hnojovice je potrebné zabezpečiť najmä

- a) dostatočnú kapacitu nádrže vzhľadom na vhodný čas aplikácie,
- b) prekrytie povrchu nádrží, napríklad plávajúce kryty z plastových fólií, prekrytie povrchu slamou alebo materiálom LECA,
- c) v prípade, ak povrch chráni prirodzená kôra, obmedziť manipulačné zásahy, aby sa zabránilo jej poškodeniu.

9.2.3.2 Skladovanie tuhých organických hnojív zo živočíšnej výroby

Pri skladovaní tuhých organických hnojív je potrebné zabezpečiť najmä

- a) zmenšenie plochy povrchu - kopa tvaru písmena A,
- b) prikrytie povrchu,
- c) použitie biotechnologických prípravkov viažucich amoniak,
- d) použitie bioreaktorov.

9.2.4 Aplikácia organických hnojív do pôdy

Dávku a čas hnojenia je potrebné zosúladiť s požiadavkami porastu na dusík. Použiť vhodnú aplikačnú techniku na zabránenie vyplavovaniu živín a šíreniu zápachu. Pred aplikáciou zabezpečiť vhodné riedenie tekutých organických hnojív alebo mechanickú separáciu tekutej zložky organických hnojív.

9.2.4.1 Nízkoemisné techniky pre hnojovice a iné kvapalné organické hnojivá

Najúčinnejším spôsobom znižovania emisií amoniaku z tekutých organických hnojív je použitie vhodnej techniky aplikácie, ako sú:

- a) injektory

Injektory redukujú emisie amoniaku tým, že umiestňujú organické hnojivo pod povrch pôdy. Používajú sa

1. plytké alebo brázdové injektory - úzke brázdy s hĺbkou 4 - 6 cm vo vzdialenosti 25 - 30 cm,
2. hĺbkové injektory - aplikácia tekutých organických hnojív do pôdy pomocou injekčných vidlíc v hĺbke 12 - 30 cm vo vzdialenosti 50 cm,
3. zaorávacie injektory - pružinové alebo pevné vidlicové kultivátory; sú použiteľné len na ornej pôde,

b) pásové rozdeľovače

Pásové rozdeľovače znižujú emisie z hnojovice zmenšením povrchovej plochy styku hnojiva so vzduchom, čím sa zamedzuje prevzdušňovaniu. Používajú sa tieto techniky:

1. Trailinghoses - aplikácia močovky pomocou série ohybných hadíc na povrch medzi riadkami porastenej pôdy.
2. Trailingshoes - aplikácia močovky cez pevné trubky ukončené kovovými „podkovami“ vedenými nad povrchom pôdy mimo porastu.

9.2.4.2 Znižovanie emisií z tuhého podielu organického hnojiva

Organické hnojivo je potrebné čo najrýchlejšie, najneskôr do 24 hodín po jeho aplikácii na pôdu, zaorať.

Zistený stav:

Inšpekcia vyhodnotila plnenie podmienok vyhlášky podľa oznámení údajov o množstvách a druhoch znečisťujúcich látok vypustených do ovzdušia za rok 2013 a výpočet poplatku za veľký a stredný zdroj znečistenia ovzdušia za rok 2013 podľa § 4 ods. 1 zákona č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečistenie ovzdušia v znení neskorších predpisov a rozhodnutia o určení výšky poplatku za znečisťovanie ovzdušia v roku 2013 (OÚ Dunajská Streda).

Modernizáciou farmy ošípaných Dolný Štál bola vytvorená kapacita pre chov prasníc a prasničiek takto:

Por. č.	Názov objektu	Kapacita	Počet odchovných cyklov za rok	Rok uvedenia do prevádzky
		m ³		
1.	1	1960	3	1970
2.	2	1960	3	1970
3.	3	1960	3	1970
4	4	1960	3	1970
5	5	1960	3	1970
6	6	1960	3	1970
7	7	1960	3	1970
8	8	1960	3	1970
9	9	1960	3	1970
10	10	5000	3	1970
11	Nádrže na hnojovicu	1250	Počet ks 4	2001
		5000		2006
		6900		2015
		5000		2015

12	hlbková injektáž aplikátorom hnojovice zn. Samson PG 25	25	3	2010 2011 2015
	Objem nádrže			

Pri používaní nízkoemisných techník dochádza k zníženiu emisií konkrétne pre technologické časti chovu prasníc a ošípaných na výkrm:

- zníženie EF pre ustajnenie o 40 %, riešenie podláh ako čiastočne roštové, najviac do 50% plochy
- pokrytie povrchu skladovacích nádrží slamou dosiahne zníženie emisií amoniaku o 40 %
- pri povrchovej aplikácii sa používa nízko emisná technika podľa číselníka 25 – injektáž hlbková dosiahne zníženie emisií amoniaku o 80 %

Podávanie biotechnologických prvkov do krmiva – spôsobuje zníženie o 50 % pre celý chov, lebo vtedy sa amoniak lepšie viaže v hnoji a menej emituje vo všetkých fázach ďalšieho spracovania.

Identifikačné číslo zdroja	VAR PCZ 1430406					
Názov zdroja	Farma ošípaných D. Štál					
Druh a kategória zvierat	ošípané na výkrm					
Celkový počet chovaných zvierat	15408					
Počet projektovaných turnusov	3					
	Technika znížovania	Zníženie	Podiel v roku	EF kg/zviera/rok	Zníženie EF kg/zviera/rok	Emisie amoniaku kg/rok
		v %				
Podávanie biotechnologických prípravkov	boli podávané	50	1			
Ustajnenie	Čiastočne roštové	50	1	2,89	1,44	
Skladovanie hnoja, hnojovice	skrusta	40	1	0,85	0,34	

Aplikácia hnojiva	hĺbková injektáž	80	1	2,65	2,12	
Celkové emisie						18 848

Pri chove hospodárskych zvierat na farme boli používané tieto nízkoemisné techniky:

- zníženie EF pre ustajnenie o 40 %, riešenie podláh ako čiastočne roštové, najviac do 50% plochy
- pokrytie povrchu skladovacích nádrží slamou dosiahne zníženie emisií amoniaku o 40 %
- pri povrchovej aplikácii sa používa nízko emisná technika podľa číselníka 25 – injektáž hĺbková dosiahne zníženie emisií amoniaku o 80 %

Vykonanou kontrolou bolo zistené, že prevádzkovateľ udržiaval prevádzku v súlade s podmienkami určenými v povolení, podľa § 26 ods.1 písm. c) zákona o IPKZ.

IV. Záver

Inšpekcia vykonanou kontrolou nezistila žiadne nedostatky a potvrdzuje súlad kontrolou zisteného stavu v prevádzkovaní s podmienkami povolenia a s prílohou č. 7, kapitola II., časť F., bod 9., vyhlášky MŽP SR 410/2012 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v platnom znení. V integrovanom povolení sú uvedené podľa vyhlášky prevádzkovateľove povinnosti v dostatočnom rozsahu..

V. Informovanie prevádzkovateľa o výsledku kontroly

O výsledku kontroly a obsahu správy bol prevádzkovateľ informovaný zaslaním správy o environmentálnej kontrole č. 52/2015/Z dňa 11.12.2015 e-mailom.

VI. Vyjadrenie kontrolovaného subjektu kontrolovanej prevádzky ku kontrolným zisteniam

Súhlasíme so závermi vykonanej kontroly. Ku kontrolným zisteniam inšpektorátu nepredkladáme písomné stanovisko.

VII. Prílohy

- 1.Oznámenie údajov o množstvách a druhoch znečisťujúcich látok vypustených do ovzdušia za rok 2013, 2014 a výpočet poplatku za veľký a stredný zdroj znečistenia ovzdušia za rok 2013 a 2014 podľa § 4 ods. 1 zákona č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečistenie ovzdušia v znení neskorších predpisov
- 2.Rozhodnutie o určení výšky poplatku za znečisťovanie ovzdušia v roku 2013 z 20.05.2014 a v roku 2014 z 20.04.2015 (OÚ Dunajská Streda).
- 3.Plán hnojenia na rok 2015

Správa o kontrole č. 52/2015/Z bola vypracovaná v Bratislave dňa 11.12.2015.

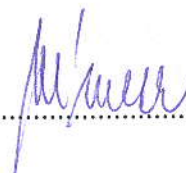
podpisy pracovníkov kontroly:

za SIŽP-IŽP Bratislava, OIPK:

Ing. Jozef Prohászka, ved. OIPK

za kontrolovaný subjekt:

Mgr. Andrea Németh – podpredseda predstavenstva

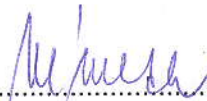
Správa o kontrole č. 52/2015/Z bola bez pripomienok prerokovaná vo Veľkom Mederi 15.12.2015.

za SIŽP-IŽP Bratislava, OIPK:

Ing. Jozef Prohászka, ved. OIPK

za kontrolovaný subjekt:

Mgr. Andrea Németh – podpredseda predstavenstva

Dan- Slovakia Agrar, a.s.
Nový Dvôr
032 04 Veľký Meder

Správu o kontrole č. 52/2015/Z prevzal 15.12.2015

